

Nr 5.

Av herr **Lindberg**, *angående en allsidig utredning av gällande skattesystem.*

Det skattesystem som tillämpas i vårt land synes vara behäftat med vissa ganska allvarliga brister. Hur de skall kunna avhjälpas är naturligen svårt att bilda sig en bestämd uppfattning om, men tydligen måste försök göras att eliminera de brister som onekligen finns.

När det nuvarande källskattesystemet (uppbördssystemet) infördes tog man för givet att ett effektivt uppbördssystem tillskapats, och onekligen har så skett. Genom att skatten uppbäres vid källan har inbetalning av skatt underlättats för löntagarna, och man kan nog påstå att en effektiv skatteindrivning för en avsevärd del av de skattepliktiga kommit till stånd. Detta gäller då löntagarna, vilka också måste deklarerera hela sin inkomst, men när det gäller andra grupper är uppbördssystemet och deklarations- eller redovisningssystemet icke lika effektivt. Man har en stark känsla av att tjänstemän och arbetare får erlægga en i förhållande till sin inkomst och levnadsstandard väl hög skatt medan andra grupper i samhället kommer lindrigare undan. I tidningspressen men även eljest har uppmärksamrats fall av verklig skatteskolning, fall som upprört allmänheten. Det har varit fusk med deklARATIONERNA, och efterräkningarna har, som sig bör, varit ganska kännbara för de försumliga. Det är dock få fall som upptäckts av taxeringsmyndigheterna. Hur många liknande fall det finns som icke blivit upptäckta undandraget sig givetvis varje bedömande. Allmänheten har tydligen på känn att massor av skattemedel undandrages stat och kommun. Denna massa har en gång i tiden uppskattats till ett belopp av 1 à 2 miljarder kronor. Om endast en del av dessa medel skulle kunna indrivas till statsverket och till kommunerna så skulle en rättvisare skattefördelning också kunna ske.

Det torde emellertid icke endast vara fall av direkt fusk, som bör beaktas i detta sammanhang. Likställigheten olika medborgare emellan kan också äventyras av för vissa grupper gynnsamma regler för avskrivningar av lager, varaktigare driftlösoren, verktyg, fartyg o. s. v. Vissa naturaförmåners värdering för jordbrukare och andra, användning av firmas bil, telefoner, rabatterade luncher och bostäder bör också uppmärksammas. Bekant är att stora bolag för höga löner anställt s. k. skattequislingar, ofta f. d. taxeringssakkunniga. Deras verksamhet håller sig väl i flesta fall inom lagens rāmärken, men varje svaghet i gränsdragningen utnyttjas ofta mot lagens anda.

Själva källskatteuppbördssystemet skulle säkerligen kunna förbättras något. I vart fall förefaller det egendomligt att icke arbetsgivarna, som håller inne skattebeloppen, omedelbart skall sätta in desamma på skattepostgirot. Skaran av försumliga inbetalare till detta skattekonto har en skrämmande tendens att öka. Det kan vidare icke vara lämpligt att stora skattebelopp i månader ligger hos arbetsgivarna när det finns möjlighet att omedelbart efter varje uppbörd inbetala beloppet på skattegirokotot. Härigenom skulle kanske en del av de stora restantier, som nu uppstår, kunna minskas. Vidare bör nog påföljden för underlåtenheten att i rätt tid inbetala uppburen skatt skärpas.

Då det förefaller vara en allmän medborgerlig rättighet att utnyttja de blottor som kan finnas i skattelagar och skatteförordningar av skilda slag, bör det vara angeläget att minska de möjligheter till undanflykt som finns. I detta hänseende kan fråga vara om avskrivningsrätt och avdragsrätt. Vidare förekommer något som benämnes icke skattepliktig inkomst, en förmån som säkerligen utnyttjas i icke önskvärd och kanske icke avsedd omfattning. Vad som kan och får räknas in i företagens omkostnader — hit räknas även de fria företagarna — för vilka avdrag enligt författningarna får göras å bruttoinkomsten bör klart angivas. Härunder faller naturligen även andra former av inkomster, exempelvis avskrivningar av lån, vilka avskrivningar, t. ex. av krislån o. d., måste betraktas såsom inkomst, men som tydligen icke i deklARATIONERNA upptages såsom sådana och heller icke rubriceras såsom gåva.

I samband med dessa frågor kan det måhända vara av ett visst intresse att verkställa en översyn av bokföringsskyldigheten. Tydligen behöver denna skyldighet vidgas högst väsentligt om man vill på denna väg få kontroll över inkomster som skall helt eller delvis beskattas.

I vissa fall förekommer skenöverlåtelser av förmögenhet för att därigenom undgå utmätning för oguldna skatter. Sådana överlåtelser bör i möjligaste mån förhindras eller göras verkningslösa. I vissa fall kan måhända utan vidare konstateras att överlåtelserna skett för att undgå indrivning av skatterestantier. I dessa fall bör man försöka att lagstiftningsvägen åstadkomma lämplig spärr.

I en fråga som den föreliggande skulle kunna anföras många synpunkter och presenteras en långt fylligare motivering än ovanstående. Det förefaller emellertid som om ärendet icke tarvar någon längre och mera djuplodande motivering. Emellertid synes det vara önskvärdt att en allsidig utredning om deklARATIONERNA och skattesystem sker, varvid huvudvikten bör läggas vid åstadkommande av förslag till ett effektivt och så rättvist skattesystem som möjligt. Detta torde bl. a. böra ske genom analyser av olika medborgargrupperns levnadsstandard sedd mot bakgrunden av deklarerade

inkomster och av uppkomstsättet för vissa förmögenheter speglat mot de under förmögenhetsbildningstiden deklarerade inkomsterna.

Med anledning av ovanstående tillåter jag mig hemställa, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville hemställa om en allsidig utredning rörande vårt skattesystem i och för åstadkommande av ett effektivt och för olika medborgargrupper rättvist skattesystem, samt att Kungl. Maj:t måtte förelägga riksdagen de förslag vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 13 januari 1953.

Carl Lindberg.